

**Харакоз Л. В., Романова О. В., Андрєєв А. А.**

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)*

## **ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗИ**

У сучасних умовах глобального розвитку бізнесу цифрова трансформація перестала бути лише трендом – вона стала критичною необхідністю для виживання та зростання компаній. Виклики, спричинені пандемією COVID-19, війною та масштабними геополітичними змінами, ще більше прискорили процес впровадження цифрових технологій. Завдяки цифровій трансформації бізнес отримує можливість оперативно адаптуватися до змін, ефективно долати кризові ситуації та створювати конкурентні переваги.

Цифрова трансформація – це не просто впровадження нових технологій, а глибока еволюція всієї бізнес-моделі компанії. Вона охоплює не лише автоматизацію процесів, а й зміну корпоративної культури, трансформацію способів взаємодії з клієнтами та оптимізацію внутрішніх операцій. Компанії, що стають на шлях цифрової трансформації, змушені переглядати традиційні методи управління, автоматизувати рутинні завдання, інтегрувати штучний інтелект та аналіз великих даних у свою діяльність.

Головною рушійною силою цих змін є цифрові технології, які дозволяють компаніям перейти від статичних бізнес-моделей до гнучких, адаптивних підходів, що відповідають динамічним умовам сучасного ринку. Саме тому інвестування в цифрову трансформацію сьогодні є не просто вибором, а стратегічною необхідністю для кожного бізнесу, що прагне залишатися конкурентоспроможним у майбутньому.

Цифровізація передбачає перехід від аналогових процесів до цифрових, наприклад, використання електронного документообігу замість паперового. Однак цифрова трансформація – це набагато ширше поняття, яке охоплює стратегічні зміни в компанії, що впливають на всі її аспекти. Вона вимагає від керівництва нового мислення, спрямованого на створення інноваційного середовища, в якому цифрові технології використовуються не просто як допоміжні засоби, а як основа бізнес-моделі компанії. Традиційні підходи до ведення бізнесу значно поступають в ефективності цифровим, оскільки вони не відповідають

сучасним потребам користувачів, а отже, компанії змушені перебудовувати себе відповідно до нових реалій. Серед основних переваг цифрової трансформації можна виділити підвищення ефективності внутрішніх бізнес-процесів, оптимізацію використання ресурсів, скорочення витрат та підвищення продуктивності. Це також включає поліпшення взаємодії з клієнтами, та підвищення швидкості прийняття рішень. Крім того, автоматизація рутинних завдань дозволяє зменшити навантаження на співробітників, що сприяє підвищенню загальної продуктивності праці та покращенню якості послуг.

Попри численні переваги цифрової трансформації, вона також супроводжується певними викликами. Висока вартість впровадження цифрових рішень може стати бар'єром для багатьох компаній, особливо для малого та середнього бізнесу. Крім того, недостатній рівень цифрової грамотності персоналу може ускладнювати адаптацію до нових технологій. Окрему увагу слід приділити питанням кібербезпеки, оскільки збільшення обсягів цифрових даних робить компанії більш вразливими до хакерських атак і витоків інформації. Також нестабільність зовнішнього середовища та невизначеність майбутнього створюють додаткові ризики для бізнесу, що проходить через процес цифрової трансформації.

У сучасному технологічному середовищі існує низка ключових трендів, які визначають напрям розвитку цифрової трансформації. Серед них можна відзначити: хмарні технології, що дозволяють масштабувати бізнес, штучний інтелект, які підвищують ефективність роботи. Крім того, автоматизація передбачає використання роботизованих систем для виконання рутинних завдань, що дозволяє значно прискорити бізнес-процеси.

Цифрова трансформація відіграє вирішальну роль у пристосуванні бізнесу до кризових умов. Вона допомагає компаніям оперативно реагувати на виклики, мінімізувати ризики та зміцнювати свої ринкові позиції.

Однак для успішної трансформації необхідно ретельно планувати процеси, навчати персонал та впроваджувати новітні технології. У сучасному світі виживають не ті компанії, які найбільші, а ті, що найшвидше адаптуються до змін. Тому важливо, щоб компанії не просто впроваджували нові технології, а й змінювали свою культуру управління, створювали середовище, орієнтоване на інновації, і використовували цифрові можливості для досягнення стратегічних цілей.

**Список використаних джерел:**

1. Дергачова Г., Колешня Я. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ КПІ*. 2020. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367/216461>.
2. Як цифрова трансформація змінює бізнес. Devisu. 2021. URL: <https://devisu.ua/uk/stattia/yak-cifrovatransformaciya-zminy-biznes>.
3. Цифрова трансформація бізнесу. SION. Patent. Tax. Law. 2022. URL: <https://sion-ip.com/uk/blog/tsyfrovatransformatsiia-biznesu>.

**Харакоз Л. В., Романова О. В., Бараннік К. І.**

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)*

**ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ  
НА РОЗВИТОК СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ**

Війна та економічна турбулентність генерують суттєві виклики для розвитку бізнесу, особливо для стартапів, які традиційно залежать від інвестицій, стабільного ринкового клімату та доступу до ресурсів. В Україні стартап-екосистема відчула серйозні зміни через військові дії, однак за складних обставин багато підприємців пристосовуються до нових реалій та знаходять можливості для розвитку. Багато стартапів змінили напрям діяльності, адаптуючись до нових умов: оборонні технології, кібербезпека, логістика; в споживчій поведінці та попиті на продукти і послуги; з ланцюгами постачання та релокацією команд.

Одним з ключових викликів для українських стартапів є фінансова нестабільність. Війна спричинила скорочення внутрішнього інвестування, після чого венчурні фонди та приватні інвестори стали більш обережними у прийнятті рішень. Крім того, економічна нестабільність ускладнює доступ до банківського кредитування, що ще більше обмежує можливості залучення капіталу.

Ще одним критичним аспектом є релокація бізнесу та команди. Багато стартапів вимушені були змінити місце своєї дислокації як всередині країни, так і за її межами. Це вплинуло на організаційні процеси, роботу з персоналом та можливості виходу на міжнародні ринки. Водночас релокація дала деяким компаніям шанс знайти нових партнерів та інвесторів за кордоном. Попри ці виклики, війна стимулювала розвиток стартапів у деяких сферах, зокрема